

> > > > **Sfeerverslag congres
Modernisering Wetboek
van Strafvordering** > > > > > > > > > > > > >

Donderdag 19 juni 2014
De Rijtuigenloods, Amersfoort

Sfeerverslag congres Modernisering Wetboek van Strafvordering

19 juni 2014, De Rijtuigenloods, Amersfoort

*De reis die wij maken wordt niet in uren
verslagen maar in jaren,
iedere wissel wordt als knelpunt ervaren.*

*Als reizigers vechten we voor ons recht
tot ontvlechting van het tracé,
we hechten aan het idee*

*om langs een recht en herzien spoor
op tijd te arriveren aan het eind
van dit traject.*

Met deze poëtische woorden deed dichter Ruben van Gogh de aftrap van het congres Modernisering Wetboek van Strafvordering op donderdag 19 juni 2014. Staand op een oude locomotief, reed hij al dichtend De Rijtuigenloods in Amersfoort binnen. Toehoorders waren ruim 400 belangstellenden uit de rechterlijke macht, het Openbaar Ministerie, de politie, de advocatuur en de wetenschap die waren gekomen om mee te denken over de vernieuwing van het Wetboek van Strafvordering.

Na de voordracht van het speciaal voor deze gelegenheid geschreven gedicht, verwelkomde dagvoorzitter Astrid Joosten de aanwezigen. “Heel juridisch Nederland is vandaag op deze bijzondere locatie samengekomen. Als hier een bom valt, is Nederland onthand. Na bijna honderd jaar wordt het Wetboek van Strafvordering herzien: een unieke gebeurtenis.” Zij vroeg het publiek zich niet alleen te laten informeren, maar om vooral ook mee te denken. “Het is een open podium.”

Ruim 400 belangstellenden waren samengekomen in De Rijtuigenloods in Amersfoort.

Dichter Ruben van Gogh opende het congres al dichtend, staand op een oude locomotief.

Kwaliteitsverbetering

Vervolgens nam de minister van Veiligheid en Justitie, Ivo Opstelten, het woord. Tijdens zijn toespraak benadrukte hij dat de uitgangspunten en beginselen van de Nederlandse strafvordering behouden blijven. “Er komt dus geen ingrijpende stelselwijziging, wel een modernisering. Het herijkte wetboek moet bijdragen aan een doelmatige en effectieve bestrijding van de criminaliteit, met toepassing van procedures die behoorlijk en eerlijk zijn. Er moet een voor professionals en burgers toegankelijk en in de praktijk werkbaar wetboek komen. En last but not least, en dit vind ik heel belangrijk: een wetboek dat aan rechtstatelijke beginselen voldoet en tot een kwaliteitsverbetering leidt voor diegenen die in de strafrechtspleging werken.”

De minister wees er ook op dat de wetgeving nu te veel administratieve rompslomp met zich meebrengt, vooral voor de politie. “Dat gebeurt bijvoorbeeld doordat de politie herhaaldelijk dezelfde informatie moet aanleveren in één en hetzelfde onderzoek. U begrijpt, het is mij een lief ding waard als die ballast wordt geschraapt en de politie meer tijd krijgt voor het echte werk.” De minister wil alle wijzigingen van het Wetboek van Strafvordering begin 2016 voor behandeling bij de Tweede Kamer hebben. “Tijd is kwaliteit”, zei Opstelten.

Fietsband met plakkers

Hoezeer het huidige wetboek verouderd is, gaf de president van de Hoge Raad Geert Corstens aan tijdens zijn toespraak. Het huidige wetboek is in zijn ogen een fietsband met twintig plakkers. Daar valt moeizaam op te fietsen, stelde hij vast, zeker als je ook nog over de kasseien moet rijden. Dat vraagt om ongelukken, voorspelde Corstens. Hij complimenteerde het ministerie van VenJ met de voortvarendheid waarmee de modernisering van het wetboek wordt aangepakt.

Dagvoorzitter Astrid Joosten in gesprek met Ivo Opstelten, minister van Veiligheid en Justitie.

President van de Hoge Raad Geert Corstens tijdens zijn toespraak.

Plenaire discussie met Frits Bakker, Herman Bolhaar, Ruud Bik en Bert Fibbe

Na een korte introductiefilm, betraden Frits Bakker (voorzitter Raad voor de Rechtspraak), Herman Bolhaar (voorzitter College van procureurs-generaal), Ruud Bik (plaatsvervangend korpschef Nationale Politie) en Bert Fibbe (Algemene Raad NOvA, portefeuillehouder strafrecht) het podium voor een plenaire discussie onder leiding van Astrid Joosten. Zij gingen in op vragen als 'Welke praktische knelpunten ervaart uw organisatie?', 'Heeft u digitale wensen?' en 'Welke uitbreiding van bevoegdheden moeten in het wetboek worden opgenomen?'.

Frits Bakker benadrukte dat het wetboek er is voor de maatschappij. Het strafproces moet voor de burger een helder en te begrijpen proces zijn. Ook de razendsnelle technologische ontwikkelingen kwamen ter sprake. Het nieuwe wetboek moet toekomstbestendig zijn. Ruud Bik en Herman Bolhaar pleitten voor een wetboek dat het werk van agenten en officieren van justitie

beter ondersteunt. Bert Fibbe benadrukte het belang van duidelijke termijnen binnen het strafproces.

De modernisering van het Wetboek van Strafvordering is onderdeel van het programma Versterking Prestaties Strafrechtketen (VPS). Het congres is georganiseerd om een eerste debat te houden over de wetswijzigingen die alle negentien nog in voorbereiding zijn. De opmerkingen die in de workshops zijn gemaakt, zullen mogelijk een rol spelen bij de uitwerking van de wetsvoorstellen. Daarna zullen de voorstellen de formele weg van consultatie volgen, onder meer via internet. Met daarop volgend de gebruikelijke procedure langs Raad van State en Tweede en Eerste Kamer.

In het huidige wetboek staan niet alleen verouderde, onnodige of complexe procedures, maar door de vele wijzigingen in de afgelopen jaren - ruim 300 keer sinds 1926 - is de rek eruit. Het huidige wetboek barst langzamerhand uit zijn voegen. Het wordt steeds moeilijker om de juiste regels te vinden in een 'oerwoud' van wettelijke maatregelen en oplossingen. Bovendien zijn Europese richtlijnen steeds moeilijker in te passen.

V.l.n.r.: Ruud Bik, Herman Bolhaar, Frits Bakker, Bert Fibbe en Astrid Joosten.

Workshops

De bijzondere locatie werd tijdens de workshopronden extra duidelijk. Oude treinwagons, te betreden via een trappetje, dienden als workshopruimtes. Ook zaalnamen als Het Ketelhuis en Het Onderdelendepot onderstreepten de oude functie van deze historische locatie. Voorafgaand aan het congres, konden de deelnemers zich inhoudelijk voorbereiden aan de hand van discussiestukken die per onderwerp waren opgesteld. Tijdens de diverse workshops konden de deskundigen vrijuit van gedachten wisselen en inbreng leveren.

Bezoekers konden tijdens drie opeenvolgende rondes deelnemen aan diverse workshops.

TOILETTEN

Lagerhuisdebat

Astrid Joosten nodigde de aanwezigen in de zaal uit om te reageren op drie stellingen via de PresentersWall, en vervolgens deel te nemen aan het debat.

Tijdens de drie workshopronden, werd er in de plenaire zaal een Lagerhuisdebat gehouden. Debatleider Astrid Joosten daagde de aanwezigen uit actief aan het debat deel te nemen. “Er zijn hier veel juristen aanwezig. Jullie zijn toch allemaal praters?” Tijdens elk debat werden drie stellingen aan het publiek voorgelegd. Hanneke Festen (officier van justitie, teamleider veelvoorkomende criminaliteit en ZSM) verdedigde de stelling ‘Voorlopige hechtenis heeft geen alternatieven’. Gerben Kor (advocaat, onderzoeker aan de Vrije Universiteit) betoogde waarom hij achter de stelling ‘Pro-formazittingen moeten worden afgeschaft’ staat. Ten slotte nam Vincent Mul (senior rechter, teamvoorzitter) de verdediging van de stelling ‘Er moet meer aandacht komen voor de rechten van getuigen’ op zich.

Voor de start van ieder betoog werd het aanwezige publiek gevraagd hun mening te geven via de PresentersWall. Met deze interactieve tool konden de aanwezigen via hun smartphone, laptop of tablet voor of tegen de stelling stemmen. Op het grote scherm werd direct de uitslag geprojecteerd. De meningen bleken vaak sterk verdeeld. Tijdens het debat ontving iedere stelling dan ook zowel bijval als sterk tegengeluid vanuit de zaal. Ter afronding werd aan het eind van iedere discussie nogmaals de stelling voorgelegd. Hieronder vindt u per ronde de uitslag hiervan.

Stelling 1: Voorlopige hechtenis heeft geen alternatieven

1 ^e ronde	20% EENS	ONEENS 80%	Na:	39% EENS	ONEENS 61%
2 ^e ronde	30% EENS	ONEENS 70%	Na:	48% EENS	ONEENS 52%
3 ^e ronde	29% EENS	ONEENS 71%	Na:	65% EENS	ONEENS 35%

Stelling 2: Pro-formazittingen moeten worden afgeschaft

1 ^e ronde	34% EENS	ONEENS 66%	Na:	63% EENS	ONEENS 37%
2 ^e ronde	39% EENS	ONEENS 61%	Na:	44% EENS	ONEENS 56%
3 ^e ronde	55% EENS	ONEENS 45%	Na:	49% EENS	ONEENS 51%

Stelling 3: Er moet meer aandacht komen voor de rechten van getuigen

1 ^e ronde	75% EENS	ONEENS 25%	Na:	80% EENS	ONEENS 20%
2 ^e ronde	55% EENS	ONEENS 45%	Na:	77% EENS	ONEENS 23%
3 ^e ronde	47% EENS	ONEENS 53%	Na:	52% EENS	ONEENS 48%

Afsluiting

Breed gedragen wens

Een herziening van het Wetboek van Strafvordering waarin de regels staan voor de opsporing van daders tot en met de tenuitvoerlegging van de straf, is een breed gedragen wens, zo bleek tijdens het congres. Zowel vanuit de wetenschap als de rechtspraak werd aangedrongen op vernieuwing, waardoor er een inzichtelijk en goed hanteerbaar wetboek komt.

Staan in de opening van een oude treincoupé sprak Anneke van Dijk, directeur van de directie Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie van Veiligheid en Justitie, ter afsluiting de aanwezigen toe.

Afsluiting en borrel

Na de drie workshopronden en pittige discussies tijdens het Lagerhuisdebat, verzamelden de aanwezigen zich op het cateringplein in de loods. Staand in de opening van een oude treincoupé, sprak Anneke van Dijk, directeur van de directie Wetgeving en Juridische Zaken van het ministerie van Veiligheid en Justitie, enkele afsluitende woorden. “Ik ben ontzettend blij met de hoge opkomst van mensen van diverse pluimage. Vandaag is het debat nog niet geëindigd. De modernisering is een open proces en wij blijven graag in discussie met alle betrokkenen. Uw inbreng wordt meegenomen bij de voorbereiding van de wetsvoorstellen.” Daarna was het tijd voor een drankje en kleine versnapering en werd er volop nagepraat. Het einde van een waardevolle dag op een bijzondere locatie.

De reis die wij maken door dichter Ruben van Gogh

I

De reis die wij maken wordt niet in uren
verslagen maar in jaren,
iedere wissel wordt als knelpunt ervaren.

Als reizigers vechten we voor ons recht
tot ontvlechting van het tracé,
we hechten aan het idee

om langs een recht en herzien spoor
op tijd te arriveren aan het eind
van dit traject.

II

Met zoveel wissels ligt de eindbestemming
nog in het ongewisse. Wisselwachters
halen hun hendels over

met de intentie van een jurisprudentie.

Ieder voor zich heer en meester
over hun eigen lijn van het traject;
maar waar de trein aankomt, ligt in het
verlengde van dat bestek.

III

Zonder spoorwegboekje waren we verloren,
als uitval in de keten, zwerfvuil in een hoekje
van een vergeten rangeerterrein.

Er zou een veegwet moeten zijn
om ons aan te laten haken
aan de doorstroom van het leven

en zo gehoor te geven aan de richting
waarheen we wilden geraken
over dat veiliggestelde spoor.

IV

De locomotief trekt zijn ketting van wagons,
als boeken in een boekenkast, achter zich aan.
Een ijzerman die het mogelijk maakt

met deze last op snelheid te komen. Binnen
zit iedereen weg te dromen in z'n eigen boek,

zoekgeraakt in de zinnen die ieder wetsvoorstel
opnieuw beginnen, langzaam
een richting vinden buiten de bladspiegel

maar nog binnen het gewiegel
van de voortdenderende trein.

V

Wetswijzigingen en gewone wetgevingslijnen
slingeren binnen de rechtstatelijke beginselen

als windsels om elkaar heen,
daarbuiten is er alleen

dat dubbelspoor, dat, altijd parallel,
altijd vlakbij, niet van elkaar wil wijken

en voor wie naar de einder kijkt
de ander zelfs lijkt te bereiken.

VI

Sissend komt die trein dan uiteindelijk
tot stilstand, op een ander spoor
-- de nummering is gewijzigd --
dan waar de reis begon.

De reizigers, die met elkaar helemaal
tot hier gekomen zijn, stappen uit
op een vernieuwd perron en beginnen

ieder voor zich hun eigen richting
in te lopen, of stappen over.